

ХРИСТИАНСКИ СВѢТЪ

МѢСЕЧНО РЕЛИГИОЗНО СПИСАНИЕ

Всичко за „Християнски СВѢТЪ“ се изпраща до:
Лавелъ Мишковъ — Варна.

АБОНАМЕНТЪ

За година 10 лв. Единъ брой 1 лв. Всичко въ прѣдплащане.

СЪДЪРЖАНИЕ.

Войната ще прѣстане, отъ Стоянъ Ватралски.
Силата на пресата, отъ Георги Цаневъ.
Политика и християнството.

Църквата и Мирътъ.

Религиозно съживление — ще го имаме ли?

При вратата.

Гледища на религиозната мисловност, Кр. Мирски.

„Ти не ме ли видиш?“

Къ-страната на славното, отъ Кристина Рел.

Хроника и въвежки.

I Изъ нашия животъ. Отъ администрацията на сп. „Хр. СВѢТЪ.“ Църквата еп.: Коледна радостъ и коледенъ миръ. Обикновенитъ хора. Библията и прогресътъ. Епохитъ — всесвѣтски граждани. Нашитъ вѣстници и списания. Християнство и социализъмъ.

II Изъ външния свѣтъ. Отдѣляне на църквата отъ държавата въ Прусія. Панаата за мира. Войната въ цѣли.

Книгописъ и рецензия.

Стоянъ Ватралски.

Войната ще прѣстане

(Рѣчь на пророкъ Исаия).

I

Войната ще прѣстане, ще пачезне, —

О, душо, пѣй! Звъни ти мой неаптиръ!

Войната безчовѣчна ще прѣстане,

Отъ божата земя ще се прѣмахне

И ще пастъли траенъ, вѣченъ миръ.

Войната ще прѣстане, ще прѣстане

По пѣлата земя новѣкъ вѣковъ

И всички народи и земи подъ Бога

Ще си живѣятъ въ цѣлне и слога,

Тѣтъ плодоне на правда и любовь.

Ще дойдатъ дни и вѣкове честити,

Чрѣзъ правдата, блажени врѣмена,

Да нѣма скудни: дрипави, несити,

Ранени или отъ човѣкъ убити

Въ народитъ отъ всички племена.

Ще наковатъ орѣждятъ си бранни

На сѣрпове, мотики, плугове;

И нуетитъ поля щѣ бждатъ изорани,

Носѣти съсъ жита, носадени съ бостани;

Градинитъ съ различни плодове.

И благъ ще е животътъ ни подъ Бога

Когато дойде тозъ блаженъ прѣвратъ:

Чрѣзъ честенъ трудъ, въ любовь и правда строга,

Ще си живѣемъ всички въ миръ и слога,

Кога човѣкъ човѣку ще е братъ.

О, пдатъ, и ще дойдатъ, дни честити,

Чрѣзъ правдата, блажени врѣмена,

Да нѣма скудни: дрипави, несити,

Ранени или отъ човѣкъ убити

Въ народитъ отъ всички племена.

Войната ще прѣстане да вижибе —

О, чуйте жители въ Перусалимъ! —

Когато обичъ въ правда падѣлѣ

И Господъ Богъ въ душитъ ни владѣ

Върховенъ Царъ, всемирентъ и любимъ.

II.

Войната ще прѣстане, ще прѣстане,

Кога изчезне врѣдъ прѣстѣжността:

Когато хитний бѣсъ на себичната

Изчезне отъ лицето на земята,

Носерѣдствомъ правдата и любовьта.

— А какъ ще дойде оназъ Деспъ на мѣра,

Какъ може той да се осѣществи?

Прѣдвидъ мощьта велика на Молоха,

Тазъ сѣйна и божествена Епоха

Ще може ли да се осѣществи?

— Ще се появи чаканий Месия:*)

Отъ свише въ дѣтски образъ Свѣрхчовѣкъ,
Наричанъ: Синъ, Емануилъ, Чудесенъ,
Свѣтъникъ, Пънъ Есеевъ, Князь небесенъ,
Князь мира и Отецъ на бѣдни въкъ.

И той за насъ и цѣлий свѣтъ ще бѣде
Отъ Бога най-велика благодать:
Чрѣвъ духъ на истина и вѣрно слово
Воздѣ ще влѣй духъ новъ за врѣме ново
И пѣленъ за свѣта щастливъ прѣвратъ.

Така тозъ нашъ божественъ Прѣдводителъ,
Тозъ чуденъ божи и човѣшки Синъ,
Мждрецъ, Наставникъ, Лѣкаръ, Възродителъ,
На старий свѣтъ ще бѣде Подновителъ,
А сжщо и върховенъ Властелинъ.

Властта му верѣди всичкитѣ народи
Ще се разлива широмъ по свѣта
Додѣ човѣшки родъ се цѣлъ възроди,
Отъ хищностъ и вражда се освободи,
Посрѣдствомъ правдата и любовта.

Тѣй намѣненъ — и нова вѣчъ порода —
Човѣкъ не ще търпи вражда и сѣчъ,
Нито да ги допуска въ мигъ подъ свода
По цѣли свѣтъ, — народъ противъ народа
Не ще да остри и да дига мечъ.

И туй ще бѣде единъ день, ще бѣде
По цѣлата земя надлъжъ и ширъ,
Кога Завѣтътъ му признатъ ще бѣде,
Извѣстенъ и признатъ отъ всички люде,
Въ Сионъ, Египетъ, Вавилонъ и Тиръ.

Войната ще прѣстане да върлува —
О, чуйте властници въ Иерусалимъ! —
Когато правдата възгържествува,
И самъ Христосъ въ сърцата ни царува,
Всемирентъ Царъ, върховенъ и любимъ.

III.

Войната ще прѣстане, ще изчезне,
Кога пачезне вредъ нечестността:
Когато всички общества, държави,
Народъ и власть, повишатъ своитѣ прави,
По словото и Духа на Христа.

Войницитѣ ще станатъ земеделци,
Орджията бойни — сърпове,
Мотики, палечници за оране;
За творене блага, животъ, имане;
За строене села и градове.

По всичкитѣ моря и материци,
Въ поля, цѣлущи градове, села,
Не ще се срѣщатъ никакви клетници;
А яки мъже (днесъ що сж войници)
Ще вършатъ славни, хубави дѣла;

*) Думитѣ Месия и Христосъ, първата еврейска, втората грѣцка, сж еднозначещи съ Помазаникъ, титулъ съ който се означава отаквания отъ Бога Спасителъ на човѣчеството.

Вмѣсто рушители, — творци, видари
На щастие за цѣлъ човѣшки родъ:
Сътрудници на Бога: градинари,
Орачи и наврѣмenni жетвари: —
Създатели на радостъ и животъ.

Защото, чрѣвъ Дѣлото на Месия,
Свѣтътъ ще стане постопенно новъ:
Ще бликнатъ вредомъ знание и вѣра,
Блага безчетъ и щастие безъ мѣра, —
Тѣвъ плодове на правда и любовь.

И другъ ще е животътъ подъ небето
Когато хищний звѣръ ще стане благъ,
Невинността, запримѣръ на дѣтето,
На агънцето нѣжно верѣдъ полето,
Неще да знае нито страхъ, ни врагъ.

Какъ милъ ще е животътъ на земята
Кога прѣстѣпний мѣни своя нравъ:
Признавайки Отца си въ небесата,
Ще тачи на съсѣдъ и братъ правата;
Ще бѣде уменъ, милостивъ и правъ!

И туй ще бѣде, брате мой, ще бѣде
За всичкитѣ народи въ цѣли свѣтъ,
Кога Емануилъ признатъ прѣбѣде
По цѣлата земя, и всички люде
Въ любовь прилагатъ неговий Завѣтъ.

Войната ще прѣстане, — ще изчезне,
И ще настѣпи траенъ, вѣченъ миръ;
Войната безчовѣчна ще прѣстане:
Народъ народу милъ съсѣдъ ще стане,
Човѣкъ човѣку братъ, — а не намиръ!
Красносело, при София.

Георги Цаневъ — Прѣподавателъ по сѣния

Силата на пресата.

(Нейното очистване и въздигане).

Много пжти сме чели и сме чували да се приказва за каква сила прѣдставлява отъ себе си печатното слово — пресата. Въобще словото, било то устно или печатно, е най-моцното срѣдство за умствено и морално движение и въздѣйствиe за добро или зло, за полза или вреда. Но устното слово не е можело, на и днесъ, при всичката усъвършенствуванa техника и наука, не може да засѣгне толкова хора, колкото може да стори това печатното слово. Изобрѣтението на печатането наистина е принесло неоцѣнимо голѣма услуга на човѣчеството и на човѣшката мисль частно, като е станало най-моцното и най-лесно срѣдство за нейното разпространение между всички слоеве на обществото и по всичкитѣ краища на земното кѣло.

Но като всѣка сила и като всѣка дарба и словото и то си има своитѣ добри и своитѣ лоши страни, своитѣ положителни и своитѣ отрицателни качества. Подобно на всичкото творение въ природата, кждѣто виждаме тия двѣ сили на градене и рушене, на добро и зло, на свѣтлина и мракъ да се борятъ помежду си за надмощие и властъ и човѣшката природа не прави изключение отъ това и човѣшкитѣ стремежи и дарби вървятъ по сѣщия пътъ на борби. А словото което почти винаги ги придружава, е и най-вѣрния и постоянния тѣхенъ съпътникъ, макаръ и много често най-ненетинния, и най-неискрения и най-лицемѣрния такъвъ. То като изразителъ на нашитѣ мисли, на нашитѣ чувства и на човѣшкитѣ планове и стремления често пѣти служи за тѣхно прикритие и говори често съвѣмъ не истината, а грозно лицемѣри и лъже. Безсѣмѣние с прочее, че и противъ словото (печатното особено и пресата) трѣбва да се поведе борба и то такава, каквато се води противъ всичко въ тоя свѣтъ което руши хубавото, честното, правото и благородното.

Неотдавна се бѣ заговорило въ европейския печатъ за намиране начинъ за ограничаване на печестната и подкупна преса. Изказаха се мнѣния отъ ведни журналисти по тоя въпросъ, даже се писа и за свикване на нѣкакъвъ си съборъ за размѣняване на мисли и вземане на рѣшения въ свързка съ тоя въпросъ, но всичко си остана писано само пѣтъ вѣстницитѣ и тукъ-тамъ другадѣ, защото видѣ се и отъ най-ревностнитѣ желатели за ограничаване сѣзка, държането и дѣлата на пресата, че, за сега поне, било неваврѣменно такава едно нѣщо. Да, наистина, и тоя въпросъ, както и другъ единъ по-важенъ отъ тѣтъ за ограничаване дѣлата и поведението на пресата, който народитѣ, или нѣкои отъ тѣхъ сѣ си турили за задача да уредятъ сега, все ще си останатъ още за дълго врѣме неуредени, защото човѣчеството, изглежда, че още е на едно ниско стѣпало въ своето развитие и не ще да ги уреди.

А каква сила е пресата, достатъчно е отъ това да се види, че вече видни нейни прѣдставители сѣ почнали да си вдигатъ гласа противъ нея, когато тя се насочва за зло въ свѣта, и изглежда, че е повече къмъ това насочена, защото иначе не би ставало нужда да се заговори за мѣрки противъ нея и за контролъ върху нея. Всѣки съвѣстеникъ е живъ свидѣтель за нейната роля и нейното дѣло прѣзъ настоящата война, както и прѣзъ миналото: какъ тя става слѣпо оръдие въ рѣцѣтъ на тая или оная шепа хора, на тая или оная личностъ, която има властъ въ рѣцѣтъ си или пъкъ парн. То-

газъ и принципи се измѣняватъ, и грѣбъ се прѣчува, и бѣлото става черно, и черното — бѣло. Да, това е то сѣ безпринципната преса, сѣ жълтата преса, сѣ тия списания и вѣстници, нѣкои отъ които даже трѣбва и сѣ дилафъ да се пипнатъ.

Нѣкои господа се рѣшили да турятъ кръстъ вече на войната, нѣмало по-нататкъ вече да има войни, тази била послѣдната! Дано. Но кога ли и какъ ли ще се тури кръстъ на лъжливата, на фалшивата, на търговската преса, която търгува сѣ наивността и довѣрчивостъта на своитѣ читатели и която освѣтъ гдѣто имъ взима паритѣ, но ги и храни сѣ фалшъ?

Едно врѣме се бѣ казало и писало за единъ отъ най-големитѣ европейски вѣстници, че билъ седмата велика сила въ свѣта. Той и прѣзъ настоящата война държеше това си положение на първа сила измежду първитѣ сили на свѣта. А това много ясно ни рисува и ни доказва, каква сила е и какво мощно сръдство е пресата.

Но завпеси въ рѣцѣтъ на какви хора е тя, чии и какви рѣцѣ си служатъ сѣ нея, кои я направляватъ и за какво. Защото тя е сръдство, оръдие на тия които стоятъ задъ нея и каквито сѣ сѣячитѣ тамъ, които сѣятъ въ нея и чрѣзъ нея, това и ще пожънатъ нейнитѣ читатели па и дѣлото човѣчество; защото идеитѣ, прокарани въ пресата и раздухани и разнесени отъ нейния вѣтъръ, който понякога има силата на ураганъ, сѣ въ състояние да запалятъ свѣта сѣ своя огънь за добро или за зло и кой ни гарантира, че не слѣдъ дълго врѣме свѣтътъ нѣма да бѣде свидѣтель на нови и по-големи ужаси отъ тоя, който още не сме прѣживѣли? Какви мѣрки ще трѣбва да се взематъ прочее, щото за въ бъдаще да се не повтарятъ подобни катастрофи на настоящата? Защото фактъ е, че една отъ първитѣ виновници на тая война е пресата отъ която човѣчеството още не се е отърсило. А нѣмаме никаква гаранция, че и за въ бъдаще не ще бѣде такава виновница, а може би и по-голема. На тоя въпросъ всѣки мислящъ човѣкъ е длъженъ да се замисли и да си даде нѣкакъвъ смисленъ отговоръ.

За сѣществуването и издържането на толкова списания и вѣстници по свѣтътъ говорятъ двѣ нѣща: едното е, че има една сила задъ тия списания и вѣстници която ги вдъхновява, старе се да ги закрѣпи и да заздрави тѣхното положение, а сѣщо и да ги разпространи колкото се може по-надалече и по-нашироко изъ страната, кждѣто се тѣ пздаватъ па и изъ цѣлия свѣтъ, ако може. Другата сила за тѣхното сѣществувание и издържане е читаещата публика, четцигѣ. Безъ тия двѣ сили, сирѣчь, безъ

една алфа и безъ една омега, безъ една проектирана цѣль и безъ една възприемлива срѣда, преса не би съществувала. Кждѣ прочее ще трѣбва да дѣйствуватъ ония, които искатъ да урегулиратъ пресата така, че тя да е сила само благотворна, а не и злотворна? Върху първия нейнъ полюсъ ли или върху втория? А! Да се намѣрятъ начини за ограничаване на прѣстѣпницитѣ, които се криятъ задъ списания и вѣстницитѣ, които ги вдъхновяватъ съ своето злато и съ своитѣ нечисти замисли или пъкъ цѣлятъ собствено обогатяване, като дразнятъ вкусоветѣ на своитѣ четци, като имъ поднасятъ отровна душевна храна, — това ще бѣде една много трудна задача и кой знае кога и кои ще се зловятъ съ тая работа! Ето защо, тоя въпросъ бѣде изоставенъ отъ ония, които го подигнаха миналата година, като видѣха, че за сега не биха могли да се прѣдприематъ ни законодателни мѣрки на отдѣлни държави, нито международни такива. Всеко рѣшеніе или всека мѣрка, цѣлящи уреждане и ограничаване влиянието и ролята на пресата и цѣлящи насочвания само къмъ благотворностъ, вземени отъ нѣкакви си, съюзи или конгреси биха били безцѣлни, защото за приложението и изпълването имъ би трѣбвало нѣщо повече отъ само вземане на голи рѣшенія безъ нѣкаква сила, най-малко поне морална, която да приложи тия рѣшенія на дѣло. А това, при тая още овѣлченостъ на човѣшкото естество, едва ли е мислимо.

Слѣдователно, върху първата точка т. е. върху редакциитѣ и редакторитѣ, изоставена е мисълта за сега на и може би за дълго още да се намѣри начинъ, било за тѣхното обуздаване, ако има пужда отъ такова, или пъкъ отъ посочване правия пътъ, който тѣ трѣбва да слѣдватъ, за да просвѣтяватъ и освѣтяватъ петниски, право и вѣрно и да прѣчисватъ и въздигатъ обществената мисль, съвѣстъ и разбиране. Защото не е сѣвѣмъ вѣренъ или поне е непъленъ изразътъ, че пресата била прѣдставлявала общественото мнѣние. Тя по-скоро прѣдставлява мнѣнието на нѣкои обществени дѣйци, на нѣкои отдѣлни единици или дружества, или партии, които лансиратъ това свое мнѣние верѣдь широката публика и по този начинъ то може да се възприеме или отхвърли отъ масата, която често пѣти не е тъй ясновидна да види, напримѣръ, нечиститѣ замисли на писача.

Дългъ обаче остава на четеца, той самъ за себе си да извърши това, което други не могатъ извърши за него, защото той е другата сила, която крѣпи пресата. Ако нѣма четецъ, ще има ли печатно слово? Ако нѣма слушателъ, ще има ли говорителъ? Четитѣ ще трѣбва да изе-

катъ и да наложатъ на редакции и редактори мѣрка, редъ, безкористностъ и вѣрно и честно служене на обществената мисль и обществената съвѣстъ. Какъ? Като бойкотиратъ всеки вѣстникъ, всеко списание и всеки памфлетъ, които биха подозрени, че служатъ на криви цѣли, на користни намѣрения, че лъжатъ публиката, за да имъ взематъ стотинкитѣ и пр. като чрѣзъ това безъ слово и безъ говорене ще кажатъ на редакторитѣ, или на тия които стоятъ съ кесии съ сребро и злато задъ тѣхъ, че тѣ не удобряватъ и порицаватъ това. Но такава едно пѣщо не може да стане отъ читатели, каквито сме чували да казватъ: „абе знаемъ,“ че тоя вѣстникъ, това списание, или еди кой си, „че лъже, ама баримъ се утѣшаваме я!“ Или пъкъ: „браво, краде, нека краде, ама работа върши я!“

Тежко и горко ви тогава! Докато имаме та кива четци, ще имаме и такава преса и нѣщата още за дълго, за дълго ще си вървятъ тъй, както сѣ си вървѣли до сега. А тая сила, която може да прѣбодолѣе злотворната и кривонаправявана сила на пресата, тая морална сила на четеца, която единствено и най-ефикасно може да въздѣйствува върху силата на редакторъ и редакция, слѣдователно върху силата на пресата, остава тъй неизползвана. И злото ще продължава да върши своето!

Политика и християнинътъ.

Писателитѣ на политическата наука се различаватъ широко, по отношение началото на държавата, но за практическа цѣль, тѣхнитѣ теории могатъ да се резюмиратъ въ четири точки:

1. Теорията на социална солидарностъ. Тя прѣдполага, че едно общество, или нѣколко общества могатъ да се съединятъ подъ обща форма на управление и когато едно или повече отъ тѣзи общества се умори отъ тази връзка, то може да се откаже безъ повреда;

2. че държавата е необходимо зло;

3. че тя е продуктъ на историята;

4. че държавата е Божие създание; че управлението е Божие учреждение и че Той е авторътъ на националния животъ.

По единъ толкова важенъ въпросъ, ние бихме очаквали, че Богъ не ще остави чадата Си въ тъмнина. — И въ Неговото Откровение — Св. Писание, ние намираме достатъчно освѣтление:

Богъ е създателъ на народитѣ, тъй както е и на свѣтоветѣ. На всеки народъ Той е опрѣдѣлялъ територия и извѣстенъ периодъ въ историята. Всеки народъ има своя мисия да изпълни. Всеки народъ има своя данъ да плати за развитието на човѣческата раса. Отъ това слѣдва, че ако народътъ грѣши, Богъ има правото да отнеме националния животъ, тъй както да защити и продължи народъ-

ния животъ, когато съществува чувство на разкаяние.

Държавата, както личността е морално същество. Наказанието за беззаконие слѣдва въ единиятъ случай, тъй както и въ другиятъ. Покаянието гарантира прощение, както въ единиятъ, така и въ другиятъ. Народното съществуване зависи отъ народното послушание и покорение на Божествената воля, тъй както въ единиятъ животъ на личността зависи отъ приемането на Божията благодать и послушание на Неговата воля.

Ясно е отъ миналото, че Богъ управлява вселената. Ако управлението е учредено отъ Бога, тогава християнинътъ има право да бѣде дѣятеленъ въ политиката. Въ една демократична форма на управление, участието на християнина става една наложителна длъжностъ. Политиката се опредѣля като наука за управление — администрация на публичните дѣла въ интереса на мира, успѣха и безопасността на държавата. Много добри хора поддържатъ, че политикътъ не може да бѣде християнинъ; че въ момента, когато той става дѣятеленъ въ тая линия на живота, той се влошава въ характеръ. Това, съ други думи значи, че християнството не може да надвие влиянието, които вършатъ въ политиката, както никѣдъ другадъ.

Ако управлението е наредено отъ Бога, тогава администрацията на публичните дѣла става една свята длъжностъ за християнина; тогава ние не можемъ да го развѣчаемъ отъ добрия моралъ и религията. Не! Управлението не бива да се оставя въ ръцѣтъ на нечестиви човѣци и подкупни политици; и тука правдата трѣбва да ръководи, както никѣдъ другадъ. Ние считаме политиката, или принципътъ чрѣзъ които народитѣ се управляватъ, като единъ клонъ на етиката; или по-скоро като специално приложение на моралните и религиозни принципи. „Вие сте солта на земята.“ казвалъ Богочовѣкътъ. Ако това не се отнася за въ търговията, въ обществената дѣйностъ и въ политиката, тогава то не значи нищо.

Опитътъ, да се направи една страна или народъ успѣшенъ безъ религия, никога не е билъ сполучливъ. Силата на държавата е въ религията. Това е основна и вѣчна истина. Дѣйствителната тайна на народно успѣване, основната причина на народно възвеличаване, и възможността да повлияе на бѣдащето, се намира въ религията.

Християнитѣ сж повикани да служатъ на народа; тѣ трѣбва да се проникнатъ отъ важноността на великитѣ задачи, които стоятъ прѣдъ насъ и които въ своя коренъ сж морални и религиозни. Християнинътъ трѣбва да създаде обществена мисълъ, че моралътъ е първото нѣщо въ истинския патриотизъмъ; християнинътъ трѣбва да постави бѣлѣтъ съ горещо желѣзо на челото на всѣки покваренъ законодатель и съдия, които укриватъ и защитаватъ беззаконика, като най-лошитѣ прѣстѣпници християнинътъ не може да прикрива прѣстѣпленията въ високитѣ мѣста и да остави убиецѣтъ да избѣгне съда. Ако това се стори, тогава нашия народъ може да прѣодолѣе надъ всички неприатели и да живѣе вѣчно.

Ако политиката е покварена, затова християнинътъ трѣбва да бѣде дѣятеленъ въ публичните дѣла. Работата на религията е да причисти покварената политика на народа, тъй както да причисти

покварения моралъ на личността. Необходимо е, щото принципитѣ на Евангелието да се въздѣятъ по единъ практически начинъ въ държавата и народните дѣла, тъй както и въ личния животъ. Защото, каквото е криво за личността, политически, е сжщо криво за народътъ, и каквото е добро за единиятъ е добро и за другиятъ. Ако е криво за личността да измами, сжщо така криво е за нея да е политическа партия, корпорация или държавна. Разложение, ако нѣкога дойде, ще дойде чрѣзъ покварата въ политическото тѣло. Тука е опасността и тука цѣрть трѣбва да се търси. България може да устои само като принципитѣ на християнството господствуватъ въ нашия публиченъ и частенъ животъ.

Ако управлението е учредено отъ Бога и ако християнинътъ има право да бѣде дѣятеленъ въ политиката, тогава слѣдва, че дѣлата на управлението ще бѣдатъ справедливо изпѣнени. Правосѣдие и личностъ трѣбва да бѣдатъ основата на човѣческото управление, ако то иска да устои, тъй като тѣ сж основата на божественото управление. Съ други думи, човѣческото управление трѣбва да бѣде по подобие на Божественото. Въ искуството правосѣдието е прѣставено чрѣзъ фигурата на жена, слѣпа, която държи вѣзвѣ въ ръката си. Идеята е, правосѣдието да се раздава еднакво на всички, висши или нисши, богати или бѣдни. Днесъ общественото мнѣние е, че то не се раздава еднакво на всички. Мнѣнието на масата е, че ако човѣкъ има достатъчно пари, той може да грѣши противъ обществото безънаказано. И това е било мнѣнието на масата за много години.

За да се справимъ успѣшно съ влиянието въ страната, нуженъ е патриотизмътъ и държавничество отъ най-висшата форма. Отъ капитална величина е това зло, гдѣто се дава по-голяма стойностъ на мнѣнието и материалните интереси, отколкото на морала на народа и живота на хората.

Влианието които повреждатъ човѣчеството днесъ, могатъ да се намалятъ до минимумъ. Християнитѣ трѣбва да се напръгнатъ и да спечелятъ тази страна за Бога. Християнството трѣбва да заведе цѣлиятъ народъ. Религията трѣбва да господствува въ нашия личенъ, държавенъ и народенъ животъ.

Този е Божий свѣтъ. Дяволътъ за дълго е държалъ юздитѣ и сега зовѣтъ до насъ да помогнемъ да се освободи народътъ отъ грѣховетѣ си и да го прѣдставимъ на Бога безъ петно или порокъ.

Църквата и мирътъ.

„Блажени миротворцитѣ екаото тѣ синове Божии ще се нарѣкатъ.“ Мат. 5.9.

Мирътъ е заемалъ голѣмо мѣсто въ земната мисия на Исуса Христа. Въ пророческитѣ прѣзвѣнания, Исусъ е билъ описванъ като Князѣтъ на мира. Неговото идване на тази земя е прѣбѣтствано отъ божинитѣ ангели съ пѣсенята „Миръ на земята.“ „Миръ вамъ“ е било обикновеното поздравление, което Исусъ научилъ своитѣ ученици да казватъ. „Идете си съ миръ“ е било благословението съ което Исусъ е пращалъ тѣзи, които лѣкувалъ отъ физическа и душевна прокажа. Въ вѣтѣпнитѣ думи на Своята проповѣдь на планината, Исусъ ка-

ни всичкитѣ хора, всѣхъ да станатъ съработници съ него за осъществението на неговото Царство, като казва: „Блажени миротворцитѣ, защото тѣ ще се нарекатъ синове Божии.“ Когато Исусъ напушчалъ тази земя, при раздѣлата съ ученицитѣ си, Той имъ завѣщалъ Своятъ миръ, като казвалъ: „Миръ ви оставамъ, моятъ миръ ви давамъ.“ За 1918 години Главата на Църквата, Исусъ Христосъ заслужено е носилъ титлата Князь на мира.

Хората, които не знаятъ нищо за християнството, знаятъ, че то проповѣдва Бащинството на Бога и братството на челоѣвѣцитѣ. Хората, които не стѣпятъ въ черква и не вѣрватъ въ християнскитѣ проповѣди, знаятъ и никога това не забравятъ, че Исусъ Христосъ е казвалъ: „първата и велика заповѣдъ е „люби Бога“ и втората „люби ближния си, както себе си.“ И външниятъ свѣтъ, невѣрующитѣ, сѣ въ изумѣние поради факта, че християнската църква не е била ревностна въ борбата противъ милитаризма и всички врагове на мира; самитѣ християни не сѣ дѣйствали общо противъ войнитѣ.

За много години въ умътъ на мислящитѣ челоѣвѣци е боравилъ въпросътъ: практическа ли е християнската религия, или е само единъ чаровенъ сънъ? Приложими ли сѣ Христовитѣ принципи, или тѣ сѣ само брилянтни внушения на единъ прѣкрасенъ умъ? Отнасятъ ли се Неговитѣ заповѣди и дипломатитѣ и управницитѣ, или тѣ сѣ само едини поетични парения за да се изучаватъ на изустъ отъ дѣцата? Златното Правило ваеѣга ли царетѣ, или е „Златно Правило“ само за простосмъртнитѣ? Трѣбва ли народитѣ да прощаватъ, или това е дългъ само на отдѣлнитѣ личности? Божиятъ заповѣдъ отнасятъ ли се за държавнитѣ мъже, или тѣ иматъ привилегията да дѣйстватъ по свои закони?

Тѣзи въпроси сѣ често смущавали мислящитѣ людие. прѣвъ миналитѣ мирни, но въоръжени години, обаче, отъ какъ пламна ерпейскитѣ пожаръ, тѣзи въпроси сѣ станали много по важни и бодливи.

Подиръ всичко, най-вече се пита: „Какво църквата е направила? Какво добро е сторила тя за този свѣтъ? Какви истини е могла да въплоти въ живота на личноститѣ и народитѣ? Тя претендира да е отъ Бога помавана, да учи народитѣ — пита се, на какво ги е научила? Тя претендира да е прѣдставителка на Бога въ този свѣтъ — пита се: прѣдставлявала ли Го е винаги истинно и вѣрно? Нейниятъ глава, Исусъ, общалъ ли е сила — пита се, да е нейната общана сила? Не е ли тя безсилна въ частъта на най-големата нужда на свѣта отъ нея? Ако тя е опълномощена да прѣдставлява Бога и има небесенъ авторитетъ, защо не задържа Европа да не пенадне въ тази яма на кръвъ и сълзи?“

Какъ ще отговоримъ на тѣзи въпроси, ние църковницитѣ?

Трѣбва да признаемъ, прѣди всичко, че църквата до голѣма степенъ е заневѣрила на своитѣ доѣвѣрители. Църквата въ всички страни, по единъ, или по другъ начинъ, печално се е отклонила отъ своята дължностъ. Тя е пждивила всичкото си вѣрме да се разправа по въпроси обрядни, формални, и е забравила своето послание и мисия да възвѣстиява великитѣ Христови принципи за любовь и миръ. Църквата въ всички тѣй наречени християнски страни не е била вѣрна на мисията си да проповѣдва великиятъ фактъ, че Богъ е направилъ отъ

единъ челоѣвѣкъ всички народи и раси на земята. Никѣдъ тя не е проповѣждала усѣдно и ревностно заповѣдта на Спасителя: „любете се единъ другъ, както азъ ви любя.“

Вѣнчалната връзка на църквата съ държавата е била фатална въ историята на християнството отъ денитѣ, когато Константинъ ги свързалъ, до настоящиятъ часъ. Кѣдѣто църквата е свързана съ държавата, винаги тя е и-губвала силата си. Кѣдѣто духовенството е плащано отъ държавата, винаги то е било въ услуга на държавата и винаги сѣ страдали интереситѣ на църквата, защото съ това овѣрване, духовенството се е подчинявало на идеали и дѣйствия противни на идеалитѣ и работата на Христа и църквата му.

Ако отношението на църквата къмъ въоръжения миръ е било такъво, че е изтрѣгнало критиката на голѣмо число благонадежни хора, тази критика се прѣвѣрна въ осъждение, когато прѣди петъ години голѣмата война почна. Изеднажъ единъ силенъ гласъ на присѣда противъ църквата се понесе надъ цѣлия свѣтъ. Всички врагове на църквата се вдигнаха да я осъдятъ. Бевѣрницитѣ почнаха да сипятъ огънь и жупелъ върху всичко що е църковно и християнско. Хладнитѣ църковници заставаха по-далечъ отъ църквата и глѣтки вѣрующитѣ, чиято вѣра е била слаба сѣ усѣтили, че основата подъ краката имъ се разклаща. Хора, които бѣха на прага на черквата, сега ги нѣма никакви; хора, които сегис-тогивъ посѣщавали черквата, вече сѣ нейни неприятели. Нѣма край на саркастичнитѣ въпроси: „Това ли е християнството? До тамъ ли ни доведе християнството? Това ли е най-доброто, което църквата Христова можѣ да направи? Та тѣй а, ние се молимъ на вашия, на християнския Богъ, да благослови пожа и пушката, за да се разрушатъ, упостоматъ и изгорятъ по-вече градове и села; да отнематъ сѣпругъ отъ сѣпругата, баща отъ дѣцата, синъ отъ майката. И Богъ ви чува! Той е благословилъ оржжнето съ много плодое! Чудентъ, напстина Богъ! Чудно християнство, хуманна църква!“

Какъ ще отговоримъ на тѣзи подигравателни присѣди отиравени противъ насъ християнитѣ и църквата ни?

Църквата, трѣбва да признаемъ, не е свършена. Тя не е свършила всичко, каквото е можела да стори, но ние не можемъ да не ѣ дадемъ кредитъ за онова, което е тя направила. Ако тя е грѣшница, и ако ние сме истинни християни, трѣбва да бждемъ приятели на грѣшницитѣ, както Исусъ е билъ. Ние не бива да извинимъ нейнитѣ грѣхове, нито да ги укриваме, но тоже не бива да ѣ прѣвѣраме и да ѣ отказваме помощта си, защото е грѣшница.

Църквата, както домътъ и държавата не е никога извършила всичко, което можеше тя да стори, и то по сѣжитѣ причини, по които домътъ и държавата не сѣ сторили всичко, каквото можела да сторятъ. Тѣзи три учреждения: цървата, домътъ и държавата сѣ облечени съ челоѣвѣческа плътъ. И третѣ сѣ направени отъ прѣстъ, и когато извѣстно учреждение е създадено отъ несвършени челоѣвѣчески същества, ние не можемъ да очакваме то да бжде идеално. Църквата е грѣшила въ стотини направления, но щомъ Богъ е търпѣливъ, и ние трѣбва да търпимъ. Ние не можемъ да направимъ живота по-добъръ като порицаваме и осъждаме цър-

квата. Съ всичкитѣ ѝ слабости и погрѣшки, ние не можемъ безъ нея.

Когато хората питатъ какво църквата е направила, не бива да се зашеметяваме отъ ужаситѣ на войната и да стиснемъ юмрукъ, да тропнемъ съ кракъ и да речемъ: „хмъ, тя нищо не е сторила.“ Защото, вие ще признаете заедно съ насъ, че имаме днесъ милиони като насъ челоѡвѣци, мъже и жени, които не могатъ да мислятъ за войната, освѣнъ съ трепетъ и ужасъ, и всѣко извѣстие за убитъ челоѡвѣкъ, по-дълбоко вдѣлбава у тѣхъ духътъ на протестъ противъ войната, протестъ, който единъ денъ ще се обърне въ огнена стихия и ще изгори всички оръдия на войната.

Пита се: отъ дѣ този духъ, както у насъ, така у много други людие, да мравятъ войната? Ние не можемъ да отречемъ тази заслуга на църквата.

Но, когато ние свободно можемъ да изповѣдаме, че църквата не е посрѣщнала своитѣ задължения, трѣбва да сме внимателни и да различаваме религията на Исуса отъ дѣлата на църквата. Христовата религия е небесно съкровище, което се пази тука въ земна сѣдина, и когато сѣдината е напукана, рѣждива и нечиста, не значи, че самото съкровище въ нея е нечисто. Ние не бива никога да смѣсваме Христовото християнство съ така наречената християнска цивилизация. Ако тѣй нареченитѣ християнски страни отиватъ въ гибеленъ пътъ, като вършатъ нехристиянски дѣяния, това не значи, че Христосъ е самъ такъвъ.

Ние обичаме да наричаме нашето врѣме християнско, християнски вѣкъ. Но, ако духътъ на Христа бѣше въ сърдцата на князе и държавни мъже, това срамно желание за завоевание на чужди земи, което потопи цѣлъ свѣтъ въ кърви не би могло да съществува. Мирътъ, който Исусъ е внесълъ въ този свѣтъ е миръ противенъ на всички войни. Когато народитѣ се стараятъ да уравниятъ спороветъ чрѣзъ войни, които унищожаватъ слабитѣ и крайно изтощаватъ силнитѣ, това ясно показва, че у тѣхъ липсва духътъ на Христа. Историята изглежда да е написана съ ножъ, вмѣсто съ перо. Ние все още чуваме тракането на копия, въздишкитѣ на умираещи войници, писъцитѣ на жени и дѣца за убитъ баща, съпругъ, братъ и синъ. Само си помислете какво можеше да се направи съ милиардитѣ които се харчатъ за войнитѣ! Всички гладни щѣха редовно да се хранятъ; всички голи щѣха редовно да се облачатъ; на всѣко бѣдно дѣте щѣше да се даде образование; пустинитѣ щѣха да се разработятъ; блатата щѣха да се присушатъ; данъцитѣ на бѣднитѣ щѣха да се вдигнатъ; всички недѣгави щѣха да се прибератъ; евангелието щѣше да се отнесе по всичката земя, за да настѣпи Царството Христово. Но войната поглъща всичко това и свѣта страда. Войната е жестока; тя причинява физическо страдание на войницитѣ, материално и душевно измѣчване на ония които сѣ въ кѣщи. Тя носи епидемии и разорения. Тя е пъкълъ, казва Шерманъ. Тя е дяволско дѣло и развива у хората дяволски черти. Какъ могатъ тогава да се наричатъ християнски всички страни които възвоятъ?

Приятели, нѣма християнска държава на земята. Нѣма християнска цивилизация. Така нареченитѣ християнски страни не сѣ основани върху христовитѣ принципи, нито тѣхнитѣ дѣла сѣ християнски. Ние не можемъ да очакваме отъ наука, цивилизация и народи които сѣ безъ духътъ на Христа по-добро отъ тая ужасна война. Тя е плодъ на науката ни, философията ни,

на цивилизацията ни, на възпитанието ни, на поезичното християнство. Подиръ този всеобщъ фалиментъ, ние сме заставени пакъ да се обърнемъ къмъ Христовото Евангелие, което не е още опитано и къмъ Христовата църква, която е повикана да ни води въ война противъ войнитѣ. Дипломатитѣ и навсѣкѣждѣ хората казватъ: „тази трѣбва да е послѣдната война.“ Църквата Христова може да я напрани да е послѣдна. Тя можеше да я спрѣ, можеше да я унищожити. Тя не е сторила това. Добрѣ, нека се надѣваме, че сега тя ще издигне високо знамето на мира като проповѣдва Христа и Неговитѣ принципи. Настѣпва богато благоврѣме за църквата за да докаже прѣдъ свѣта, че тя притежава слово и мисия отъ небото.

Историята ни учи, че е имало три бича за цѣлото челоѡвѣчество: гладътъ, чумата и войната. Първитѣ два до вѣйдѣ сѣ ограничени отъ науката. Послѣдниятъ бичъ, войната, науката не може да унищожити. Войната може да се унищожити, само чрѣзъ любовъ. Науката нѣма сила надъ сърдцето. Да се създаде и открани духътъ на любовъ е мисия и дѣло само на църквата. Други демони сѣ били ограничени съ други срѣдства, но демонътъ на войната може да се върже само чрѣзъ силата на любовта. И въ името на Христа, Князътъ на мира, църквата трѣбва да избави свѣта отъ този бичъ и демонъ — войната.

О, добри християни! Нека покажемъ съ дѣла, че Христовитѣ принципи сѣ за настоящиятъ животъ, за нашето врѣме. Нека покажемъ на дѣло, че Христовото учение е практическо, че е приложимо въ този свѣтъ. Нека покажемъ прѣдъ свѣта, че християнитѣ наистина сѣ солъ на земята, които може да запази свѣта отъ загниване и провала и свѣтлина, които ще прогони мрака. Нека укажемъ на нашия Спасителъ и Господаръ по-голяма прѣданостъ и вѣрностъ; нека стапемъ творители на словото Му; да бѣдемъ добри и да правимъ добро; да бѣдемъ истинни и да се боримъ за истината. Нека вдигнемъ високо свѣтилникътъ — Словото Божие, за да озари, стопли, съживи, ободри и насърчи въмъ правда този студентъ, мраченъ и окаяненъ свѣтъ.

Нашия помраченъ вѣкъ испита силата на науката, силата на паритѣ, силата на дипломатията. Нито една отъ тѣзи сили не можѣ да го избави отъ ямата, дѣто е изпадналъ. И сега, когато народитѣ почватъ да противодѣйстватъ на тѣзи сили и се питатъ, на кѣждѣ? Когато старото си отива за да бѣде замѣстено съ ново — пита се, кой ще ги води въ истината и къмъ спасителниятъ брѣгъ?

Кой ще проповѣдва вѣчноживиятъ Христосъ на челоѡвѣцитѣ днесъ, като повелителна нужда?

Кои ще испросатъ нова Петдесетница за да измѣте нечистото и гнилото?

Кой ще принуди суетнитѣ хора да объратъ очи къмъ славнитѣ и цѣнни и трайни нѣща?

Кой ще проповѣдва Христовото Евангелие на културнитѣ мъже и жени, така силно, за да имъ открие фалша и празнотата на живота имъ?

Кой ще изпълни общественитѣ и политически празноти съ духътъ и умътъ Христовъ?

Кой ще посрѣщне и побѣди чудовищнитѣ злини на съврѣмениятъ животъ?

Кой ще избави народитѣ отъ кърнавитѣ рѣцѣ на великитѣ прѣстѣпници и разбойници? Кой?

Христовата църква е повикана да изиграе тази роля.

Когато Исусъ влѣзналъ въ храма, и разгърпалъ внигата, Той прочелъ за себе си:

— Духъ Господегъ, е на мене, защото ме помага да благовѣствувамъ на сиромаситѣ; проводи ме да излѣкувамъ стършенитѣ сърдцемъ; да проповѣдвамъ на плѣнницитѣ освобождение и на слѣпнитѣ прогледване; да пусна угнѣтенитѣ въ свобода и да проповѣдвамъ благоприятната Господня година.

Това е което трѣбва да стори църквата.

Тя ще възвори мирътъ на земята, като издигне прѣдъ свѣта Исуса Христа като Спасителъ и Искупителъ отъ грѣха и като Князътъ на Мира.

Религиозно съживление — ще го имаме ли?

Този вѣкъ е снабдилъ свѣта съ искусства, параходи, желѣзници, салони, училища, болници, домове, храна, дрехи и книги; така щото, за нашия физически, социаленъ и умственъ животъ, изглежда нищо да не липсва. Едно нѣщо много се чувства по настоящемъ между държавници и търговци, между работници и капиталисти, между учители и свещеници — и това е възвишенъ характеръ по типътъ на Евангелието, просвѣтена съвѣсть и повече правда.

Начинътъ за да задоволимъ тази нужда е да имаме едно дълбоко, широко разпрестранено възраждане на религията.

Нашата страна се нуждае отъ религиозно събуждане, безподобно въ историята по качество и количество; Религиозно възраждане, което ще събуди и подтикне въ радостна дѣйностъ заспалитѣ сили на църквата; религиозно възраждане което ще събуди безгрижнитѣ църковници до съзнание на своята виновностъ и мизерия; религиозно възраждане което ще наведе душата на набожнитѣ християни съ потокъ на радостъ и любовъ; ще развърже езикътъ на онемѣлитѣ святни; ще унищожи завистъта, умразата и злитѣ страсти отъ сърдцата на Божиитѣ люде. България се нуждае отъ религиозно събуждане, което да събуди лекомисленитѣ грѣшници и да ги заведе при Кръста; ще помогне на искрено-търсящитѣ истината да направятъ послѣдната стѣпка; ще привлече вниманието на нечестивитѣ къмъ реалността и силата на Христовата религия; ще засвидѣтелствува въ слово и дѣла божественото начало и качество на християнската вѣра.

Най-голѣмата нужда на нашата страна днесъ е едно съживление на религията, което ще въведе правда въ търговията, правда въ политиката, правда въ домътъ, правда въ всички отношения между човѣцитѣ. Но такава правда не може да има безъ новородение на душата, и това става само чрѣзъ Исуса Христа. Ако, слѣдова-

телно, ние искаме да направимъ нашитѣ хора праведни, нека ги направимъ Христови християни.

Двѣ нѣща ще докаратъ нужното религиозно съживление:

1. Църквата Божия, духовенство и паство, трѣбва да се покаятъ, постанатъ и молятъ, да изповѣдатъ грѣховетѣ си, да испитатъ сърдцето си, и да оставятъ всичко което оскърбява Бога.

Посланието на Христа къмъ цетъ отъ седемѣтъ църкви въ Азия бѣше: „Покайте се!“ „Покайте се!“ „Покайте се!“ Това значи за насъ днесъ, да напуснемъ грѣховетѣ, които тежатъ на съвѣстьта ни; да изоставимъ на страна всички искушения и навици, които убиватъ у насъ молитвения духъ и задрѣстватъ каналитѣ на Духа Святаго.

Нищо не може да замѣсти това покаяние отъ страна на църквата. „Ако моятъ люде, които призоваватъ моето име, смирятъ себе си, и се молятъ и потърсятъ лицето ми, и се върнатъ отъ нечестивитѣ си нѣтища, тогава азъ ще ги чуя отъ небето и ще простя грѣховетѣ имъ и ще излѣкувамъ страната имъ.“

2. Ние трѣбва да приемемъ Духа Святаго, не като една богословска форма, но като едно прѣбждващо лице. Нашиятъ Богъ е много далече — далечъ въ историята, или далечъ въ „висинитѣ“, „въ небето“, „непоселената вѣчностъ.“

Не! Ние трѣбва тука и сега да признаемъ и приемемъ Свѣтиятъ Духъ — официалниятъ замѣстникъ на Исуса Христа — и когато Той дойде у насъ, Той ще осъди свѣтътъ за грѣхъ, за правда и съдба, и тогава ние ще имаме Нездесница, която не ще бѣде единъ априлски душъ, но обикновено наводнявано на страната.

Алилуйя! Иде това религиозно пробуждане. Нѣкои отъ водителитѣ на евангелизма виждатъ значитѣ на неговото проявяване. Има вече признаци, че е прѣдстояща една могъща работа на благодатъта въ сърдцата на човѣцитѣ.

Евангелската църква въ Варна е въ началото на такъво душевно съживление. Шестъ мѣсечното повсечерно събиране за молитва, те първа дава своитѣ резултати. Ние сме свидѣтели на религиозни събрания, въ които наистина Духъ Свѣти работи: при голѣма публика мъже и жени ставатъ на крака и се каятъ за грѣховетѣ си; дохаждатъ около амвона и просятъ божиято прощение; младежи отъ двата пола, евангелски и православни чада еженедѣлно пълнятъ салона на Младежката християнска организация, за да слушатъ евангелски проповѣди.

О, добри люде, чада на Бога живаго! Ще посмѣемъ ли да обърнемъ гърбъ на отворената врата на Божиата милостъ! Ще посмѣемъ ли да търсимъ подслонъ, за да избѣгнемъ да не падне

върху насъ обѣщаниятъ дѣждъ на благословение! Ще посмѣемъ ли да попрѣчимъ даже чрѣзъ безмислително равнодушие и чрѣзъ студенината на невѣрующа сърдца, — ще посмѣемъ ли да прѣчимъ на идящото религиозно съживление.

Християнската църква почна въ едно религиозно съживление. И доколкото църквата е пазила този духъ горящъ върху нейнитѣ олтари, до толкова тя е била успѣшна въ мисията си да прѣдстави Христа като Спасителъ на грѣшното човѣчество. Само една жива църква може да прѣдстави живиятъ Христосъ. Мъртво тѣло не може да има жива глава. Сухи прѣчки не се оставятъ на жива лоза. Мъртвиятъ принадлежи за гробътъ; живиятъ за жива дѣятелностъ.

Църква безъ сигурна вяра е църква безъ Бога. Работящиятъ въ църквата Богъ непрѣменно ще се прояви въ външно душевно утѣщение и смисленостъ, жарко усърдие, и въ безпиренъ кипене. Замерзналата рѣка не движи мелницата; неподвижниятъ камънъ не мелятъ жито. Богъ въ църквата значи постоянно съживление. Той е „источникътъ на жива вода.“ Жабунякъ и сухи листе не се събиратъ въ Неговиятъ потокъ. Животъ, и здравие, и плодородие вирѣятъ тамъ, гдѣто минава този потокъ.

Какво да правимъ?

Върнете се при Бога за обнова. Обновата грѣбва да почне отъ домътъ Божий. Всички религиозни съживления сѣ почнали сѣ сърдечно изповѣждане на грѣха. Нека духовенството и пасивното отидатъ заедно въ храмътъ и тамъ въ смирение и изповѣждане да чакатъ при Божия олтаръ за огньтъ. Той дожда въ отговоръ на молитва и търпѣливо чакане. Лесно е за Бога да даде огнь, когато църквата живѣе въ духътъ на Неговото Откровение.

Ще имаме ли религиозно съживление? Нека всѣки отговори на колѣнитъ прѣдъ Бога.

При вратата.

(Новогодишни размисления).

На прага на новата година ние се обръщаме назадъ и си напомняме много скръбни опитности. Сѣката на Ангела на смъртта е минала нашия прагъ; надежди сѣ сломили, амбиции усуетени. Земята на нашия съсѣдъ роди изобилие, а нашата не можа да плати разноснитѣ си. Други кораби се върнаха съ съкровища, а нашия потъна на дъното на морето.

Ще ронтаемъ ли противъ провидѣнието?

Не! Скрѣбта и разочарованията не сѣ найлошото. Ние си спомняме грѣхътъ и срамътъ.

Нѣщата които трѣбваше да направимъ и които сме оставили ненаправени, и злото което не биваше да извършимъ, но което сме извършили, ето, това е лошото.

Грѣховетъ които сме вършили прѣзъ старата годна сѣ заедно съ насъ при вратата на новата година. Ще продължаваме ли въ тѣхъ? Ние можемъ да слѣдваме въ стариятъ пътъ, ако искаме. Нашитѣ зли навици, страсти и апетити, умраза и завистъ, зло мислене и себе-угаждане сѣ ласкателни привърженици, които сега очакватъ нашето кимване.

Ние сме свободни, ако искаме да продължаваме въ нашитѣ грѣхове. Нашата свобода е ужасно нѣщо. Като чада на безграничния Богъ, ние имаме монархическа воля. Ние говоримъ за нашитѣ „драги грѣхове.“ Ние сме ги обичали; ние още ги любимъ. Тѣ ни изведоха на лошъ край, намамиха ни, и ни хвърлиха въ бия отъ съзид и страдания, но все още ние ги галимъ и пригрѣщамъ. И сега при отворената врата на новата година, тѣ, нашитѣ „драги грѣхове,“ облечени въ свѣтли и лѣскящи дрехи, усмивнати и съ дълбоки поклони прѣдлагатъ да продължатъ и за напредъ служба си.

Ще ги приемемъ ли? Ще останемъ ли съ тѣхъ? Ще влѣземъ ли въ новата година съ старитѣ грѣхове?

Читателю, мисли върху това.

*

Нова година изглежда да е много голѣмо нѣщо. Ние се поразяваме при мисълта за нея. Триста и шейсетъ и петъ дена въ една голѣма пратка отъ Всемогѣщиятъ! Ние мислимъ за многото нѣща, които бѣха упаковани въ миналата година — нейнитѣ смѣхове, нейнитѣ съзиди, нейнитѣ успѣхи, нейнитѣ загуби, нейнитѣ начала на ново приятелство, нейната печаль и скѣбни стари връзки. И ние знаемъ, че изгиващата година ще има да наслѣди много отъ тѣзи различни опитности.

Мислѣйки за новата година като голѣмо нѣщо и минавайки отъ старата година въ новата като голѣмо събитие, ние сме наклонни да направимъ голѣми рѣшения, толкозъ много и толкозъ високи, щото първитѣ седмици на годината ги заварватъ разпилени. Нека този пътъ влѣземъ прѣзъ отворената врата на новата година въ другъ духъ. Вие сте заблѣждали, че въ истинното новата година е прѣдставена като много малко нѣщо, едно дѣте. Това е, защото годината почва по такъвъ дребенъ начинъ. Първо, само една секунда, тогава десетъ секунди, скоро става минута, тогава единъ часъ, тогава день и т. н.

Тази година, вмѣсто да направите голѣмо и очебиенце нѣщо, наумете да сторите нѣкое малко нѣщо; почнете го въ първитѣ минути на новата година и продължавайте да го вършите прѣзъ всичкитѣ часове и дни.

Това малко нѣщо е да мислите.

Много първокласни таланти, много сиѣтли характери, много високи личности сѣ биле провалени поради немислене. „Азъ не мислѣхъ“ е извинението което се чува много често, отколкото кое да е друго; и това е винаги едно мизерно извинение по-скоро, отколкото добро, както изобщо се върва да е. Ние трѣбваше да сме мислили лани. Нали виждате това сега ясно?

Добрѣ, нека тази година почнемъ да мислимъ.

По отношение на религията и длѣжността къмъ другитѣ има голѣма нужда отъ мислене.

Прѣди да печнешъ да говоришъ, мисли: моитѣ думи ще интересуватъ ли, ще помогнатъ ли на лицето, или на лицѣта, на които говоря?

Прѣди да извършишъ нѣщо, мисли: ще ползва ли?

Чуждото удобство, чуждата утѣха, чуждото удоволствие, чуждото добро — това трѣбва да е прѣдметъ на дълбока мисль като минаватъ днитѣ.

Това е малко нѣщо, което ви кара да направите, да мислите, но то е нѣщото което обръща свѣтътъ съ оутѣхото нагорѣ.

Щаслива нова година? Ще дойдатъ дни, когато мисльта за другитѣ ще ви направи печални, защото, когато човѣкъ се вглежда въ другитѣ, намира токозъ много сѣрдцесъкрушителни нѣща, че не може да не тужи. Но даже и тогава, това е начинътъ да имаме истинно щаслива година, година която ще се види, че е весела когато оstarѣе, година, която, защото прѣзъ нея ние сме направили други щасливи, ще силе прѣдъ вѣчността като година на радостъ и добротворство.

Желая ви на всички една щаслива нова година година на успѣхъ въ всички добри и полезни нѣща, но най-вече въ всички нѣща, които ще ускорятъ Царството на Христа тука на земята.

Желая ви година на душевно порасване, на вѣрно служене, на тѣсно общение съ Господа. Охъ, братя християни, нека тази година се посвѣтимъ на едно дѣйствиелно сѣрдечно изучаване на Библията и тя ще бѣде щаслива година!

Честита, весела, щаслива да е тя!

Цвѣтя на религиозната мъдрость.

(Извлѣкътъ *Кр. Мурски*, адвокатъ).

1. Ние знаемъ и което е по-добрѣ, ние чувствуваме вѣтрѣшно, че религията е основа на гражданското общество и извора на всѣко добро и на всѣко удобство.

Burke.

2. Уордсуортъ ни е казалъ законътъ на собствениятъ си умъ, изпълнението на който го е приспособилъ да открие новъ свѣтъ на поезия: „Мъдростъта е често по-близо до насъ, когато се навождаме, отколкото когато хвърчимъ.“ Сжщото е въ религията, ние сме обезпечени повече прѣзъ тия успоконителни думи: „Освѣтъ ако не станете подобни на малкитѣ дѣца, вие не ще влѣзете въ Царството небесно.“

Herre.

3. Ако християнството не се обезпечава и чувствува по единъ високъ и разбранъ начинъ, голѣма частъ отъ нашата умствена и морална природа остава безъ прѣдметъ и дѣйствие.

S. Coleridge.

4. Карлъ IV слѣдъ като се отрекълъ отъ прѣстола, забавлявалъ се въ Сенъ Жусти, гдѣто се отеглилъ, да опитва да вървятъ точно наедно нѣколко часовници. Бидейки постоянно излѣгванъ въ очакването си, той извикалъ: какъвъ глупецъ съмъ билъ, да немаря своитѣ си работи и да пряхосамъ цѣлиятъ си животъ въ праздно надѣване да съглася всички челоуѣци да мислятъ еднакво по религията, когато азъ не можахъ да направя нѣколко часовници да вървятъ еднакво.

Colton.

5. Не полагай всичкото си внимание само въ увеличение на твоята набожностъ, но и въ подобряване твоя животъ. Това е осъденото лицемѣрие на този вѣкъ: прѣзиране на всѣка добра нравственостъ, изживяване всичкото усърдие въ церемонии и показване видъ на набожностъ но безъ нейната сила.

Fuller.

6. Бждете увѣрени напълно, религията въ своята сжщина е най-доброто нѣщо на тая свѣтъ. Тя е единичното най-добро нѣщо, когато не е забъркана съ прѣструвки, и азъ не зная нищо такъво, което да се равнява на нея.

S. Coleridge.

7. Религията, както нейнитѣ привѣрженици прѣзъ тѣхното живѣне на земята, трѣбва да има и тѣло, и душа. Една религия чисто духовна може да усвои едно чисто сжществуване, но хората сѣ съставни животни и тѣлото много често е надъ духа.

Colton.

8. Колкото единъ човѣкъ е по-почтенъ, толкова по-малко той вапма видъ на свѣтецъ.

Lavater.

9. Философията е самохвалко, който говори високо, когато опасността е далече, но когато нападне неприятельтъ, тя не може да намѣри мѣсто-

то си. Въ най-лютата битка ти оставя човѣка да се обърне къмъ своя покоренъ, но по-сигуренъ другаръ, религията.

Colton

10. Религията е цѣлата Библия: Сектитѣ държатъ една частъ отъ нея. Но който държи цѣлата, той има животъ; духътъ! не буквата.

Anon.

11. Ако човѣкъ не се въздига нагорѣ ва да бѣде ангелъ, като струва туй което може, той пада долу ва да стане дяволъ. Той не може да се спре до скота. Най-дивниятъ човѣкъ не е скотъ: той е по-зълъ, много по-зълъ.

S. Coleridge.

12. Който човѣкъ е добъръ, той е три четвърти въ пѣти ва да стане добъръ християнинъ, гдѣто и да живѣе, или както и да се вика той.

Couth.

13. Да не си въображавашъ, че животътъ на единъ добъръ християнинъ трѣбва непременно да бѣде животъ на меланхолия, или на тъга, защото такъвъ жертвува само нѣкои удоволствия за да се наслаждава съ други много по-голыми.

Pascal.

14. Не сѣдете ва хората по недѣлитѣ, безъ да гледате туй, което тѣ правятъ прѣвъ всикуитѣ сѣдмаци дни.

Fuller.

15. Кой е най-святиятъ човѣкъ? Този въпросъ би могълъ да бѣде една мъчнотия, ако езикътъ ни не отговаряше за насъ: Най-благочестивиятъ.

Anon.

16. Хората не могатъ да се прѣвпиратъ за религията, да пишатъ ва нея, да се борятъ за нея, да умратъ ва нея, всѣко нѣщо, освѣнъ — да живѣятъ за нея.

Colton.

17. Истинска просвѣтена глава скоро очисти сърдцето, и истински заразено отъ добрина сърдце спомага много за просвѣщение на главата.

Sprat.

18. Човѣкъ безъ религия прилича на конь безъ юзда.

Отъ Латински.

„ТИ НЕ МЕ ЛИ ВИДѢ?“

(КОЛЕДЕНЪ РАЗКАЗЪ)

Бѣше прѣвъ Коледа. Дядо Мартинъ, единъ, добъръ старъ общаръ, току що излече исторіята на мѣдрецитѣ, които занесли своитѣ подарѣци на младенца Исуса. Обидналь на общарския си столъ, при мръкване, той казваше на себе си:

— Да, ако сегѣ бѣше първи рождественъ день и Исусъ дойдеше на земята като малко бебе, какъ бихъ му послужилъ азъ! какъ бихъ му се поклопилъ! Тогазъ бихъ апилъ какво да му подаря.

Той стана отъ ставътъ си и взе отъ полицата единъ чифтъ хубави, малки обуца — неговата най-хубава рабога. Дали Марии ще имъ се радва?

Прѣвъ тази нощъ, дядо Мартинъ сънува единъ сънъ. Струваше му се като да чува гласътъ на Исуса,

който му казваше: — Мартине, Мартине! Ти много искашъ да ме видишъ, гледай утрѣ на улицата, азъ ще мина покрай твоитѣ розорци. Но трѣбва добръ да внимавашъ, защото може би не ще ти бѣде лесно да ме разпознаешъ.

Когато на утринта дядо Мартинъ се събуди, ясно му бѣше, че това, което той прѣвъ нощта прѣживе, ще се изпълни. За туй той побърза да нареди дюкнитѣ си, да запали огънь въ печката, да пие кафе, за да седне по-скоро до прозореца и да гледа навънъ минувачитѣ.

Първиятъ, когото забѣлѣза, бѣше метачътъ, който се трудише да се стопли, защото навънъ бѣше много студено. — Азъ ще му дамъ една чаша топло кафе, каза ва себе си Мартинъ.

Бързо поклона на прозореца и повика метачътъ вътрѣ, който не дочака за втора покана — кафето е много привлекателно въ такъво студено врѣме.

Подиръ малко Мартинъ забѣлѣза на улицата една млада, бѣдно облечена жена, която носѣше дѣте въ рѣцѣтъ си. Тя изглеждаше тѣй блѣдна и слаба, че сърдцето на стареца се сви отъ жалостъ и той я извика да влѣзе въ дюкана.

— Азъ отивамъ въ болницата, каза жената съ възривето си още, и надѣвамъ се че ще ме приематъ съ дѣтето ми. Моитъ мъжъ е морякъ, вече три мѣсеца го очаквамъ. И ето, азъ съмъ болна и при това безъ една стотинка. — Бѣдна горкана! каза общарятъ. Вие трѣбва най-напрѣдъ да закупите нѣщо и да се стоплите. Вземете поне една чаша млѣко за дѣтето. Мислите, че азъ не мога да бавя такъвизъ малки? И азъ имамъ едно — прѣди дълго врѣме! Но вашето нѣма обувки, и въ този студъ!

— Нѣма, въздѣхна майката.

— Чакайте азъ имамъ единъ чифтъ, вѣрвамъ тѣ добръ ще стапътъ. Той донесе обувкитѣ, на които той прѣвъ нощта тѣй много се любуваше и ги турѣ на дѣтето. Тѣ изглеждаха като че за него сѣ направени. Младата жена остави стареца съ сърдце прѣиспълнено съ благодарностъ, а той пакъ седна до прозореца да наблюдава минувачитѣ.

Часоветѣ минаваха. И колко хора изминаха и той не виде Исуса. Много прѣсяци го молиха за милостиня — лицето на стареца имъ се виждаше обещающе — и никого той не исплди. Но, Исуса той не можа да познае и да види. Очитъ му се умориха и на сърдцето му стана тежко.

— Ахъ това бѣше само сънъ, пошепна той на себе си.

Късно прѣвъ нощта, дядо Мартинъ спеше на леглото си и сънуваше, че стаята е пълна съ хора. Тука бѣше метачътъ, младата жена съ дѣтенцето въ рѣцѣ, задъ тѣхъ стоиха просѣнитѣ; на които той бѣше далъ пари, сѣсѣди на които той бѣ говорилъ благи думи, дѣца които той милваше и тѣ всички му казваха:

— Ти не ме ли видѣ?

— Да, но кои сте вие? извика общарятъ?

Тогазъ, едно отъ дѣцата показа отворена библия и стариятъ общаръ прочете съ радостни очи:

— Който приеме едно отъ тѣзи малкитѣ, той Мене приема! Азъ бѣхъ гладенъ и вие Ме нахранихте; азъ бѣхъ жеденъ и вие Ме напоихте. Азъ бѣхъ страненъ и вие Ме прибрахте. Истината ви казвамъ, че каквото сте сторили на единъ отъ тѣзи най-малки Мои братия, на Мене сте го сторили.

Прѣвела: Екатерина Теодотова.

Кристина Рой.

Въ страната на слънцето.

Подиръ дългата и студена зима, богата съ снѣгъ и ледъ, най-послѣ дойде хубавата пролѣтъ. Навѣрно никой не ѝ се радваше тъй, както малкия Палко Юрига. Подобно птиче, което, като изхвърква отъ кафеза, радостно оприва своитѣ крила, така и той се затича отъ селото къмъ баиритѣ, неговитѣ мили баири. Ахъ, въ старата, влажна колиба, чийто малки пресорчета не само биваха отъ есенъ до пролѣтъ, яко заковани, но и до половина закрити съ сѣно, за малкото сърдце тамъ бѣше тъй тѣсно! Старииятъ Палко Юрига, чието име носѣше и малкиятъ Палко, не бѣше неговъ баща, нито — неговъ дѣдо. Обаче, тѣ се много обичаха. Старииятъ Павелъ прѣнѣше сита въ планинитѣ, гдѣто бѣше неговата колиба, която веѣка година поправяше и която му бѣ служила вече 30 години. По-рано съ него живѣеха и синоветѣ му, но тѣ, подобно млади орли, изхвъркнаха изъ старото гнѣздо и старецътъ отъ тогавашъ си внимаше нѣкой чуждъ слжителъ отъ хора съ неговия занаятъ, които купуваха дърва и отъ тѣхъ изработваха равни прѣдмети.

Прѣди двѣ години живѣеше единъ старецъ отъ Ваатала съ Юрига на име Разга. Той доведе съ себе си едно внуце. Но, или работата, или суровия планински климатъ повлияха злѣ на неговото здраве; той почна силно да кашля и стана неспособенъ за работа. Момчето му слугуваше, като едно много добръ дреспрано кученце: той му варѣше различни супи, търѣше гжби, носѣше дърва.

Прѣд-сетѣтъ легна Разга въ легло. И единъ день каза той на Юрига:

„Чувай, Павле, и ти никого нѣмашъ на свѣтътъ, и моето момче никого нѣма. Азъ ще трѣбва да отида у дома си и тамъ да умра. Момчето не искамъ да взема съ себе си, защото се страхувамъ, че подиръ смъртта ми ще се отнесатъ злѣ съ него. Нека стои, прочее, при тебе: той може да ти бѣде полезенъ. Направи туй заради Бога.“

Павелъ поглади съ ржката си своитѣ гжсти, бѣли коси, които падаха до раменитѣ.

„Добръ, азъ ще взема момчето, но какво ще кажатъ родителитѣ му?“

„Ахъ, Павле, момчето не е мое внуце. Азъ не зная дали той има родители нѣкъдѣ. Моята покойна дъщеря по единъ много чуденъ начинъ го намѣри. Това трѣбва да ти разкажа. Остави за малко работата си и сѣдни до мене!“

Старецътъ послуша и това, което му Разга разказа, остана незабравено до смъртъ.

— Единъ день моята дъщеря Анна търѣше гжби. Изведнажъ ѝ се доту плачъ на дѣте. На ли апашешъ женитѣ, колко страховити сѣ! Тѣ мислятъ, че злитѣ духове имъ се изпречватъ на пътъ, поради тази причина тя не отиде на мѣстото, откъдѣто идѣше гласа; обаче дѣтето продължаваше все по-силно да плаче. Въ кѣщи тя имаше свои мѣнички дѣлѣ, но рѣши най-послѣ въ името Божие да влѣве въ хрусталацитѣ. И какво вижда! Едно малко — на годинка и половина или двѣ — момченце по ризичка съ гола главичка да запита боситѣ си крачка по пѣтя, викайки за вода. Какъ и отъ кѣдѣ то дойде въ тѣзи осамотени планини? Кой го е изгубилъ?

На тѣзи въпроси то не можеше да даде отговоръ. „Мама,“ бѣбрѣше то. Анна взе дѣтето на рѣцѣ. Тя избѣрса съзвитѣ му, даде му вода и хлѣбъ, за щастие тя намѣри въ джоба си една корица, — и то яде и пи съ радостъ. Тогавъ то заспа въ рѣцѣтъ ѝ. Ривката и косичката му бѣха влажни. То трѣбва да е прѣкарало въ гората пощѣта! Много пѣти съмъ мислилъ: кой ли го е завилъ и кой го е запазилъ отъ дивитѣ звѣрове? У насъ има тъй много диви свини!

„Дѣцата иматъ единъ ангелъ пазителъ,“ забѣлѣза Павелъ и избѣрса скритомъ съзвитѣ си, които течаха по неговитѣ набръчкани страни.

Двамата старци млъкнаха и си прѣдставиша малкото дѣте въ планинитѣ, побъркало пѣтя, какъ то свѣрено отъ пощѣта, плаче въ сѣнѣтъ си... алатнождравата главичка на мжхоба възглавница лежи и спи... далеко отъ майчицата си...

— А какво се случи по-сетѣтъ? попита Павелъ.

— Анна взе дѣтето и го донесе въ кѣщи. Тогавъ извѣстихме въ общината, че у насъ има намѣрено дѣте, ала напразно. На Анна умрѣ не прѣди дълго, едно малко момченце на име Палко и за това тя кръсти намѣреното съ сѣщото топа име.

Зетъ ми нищо не каза на това: той бѣше добръ човекъ. Но когато момчето стана на петъ години, Анна умрѣ. Втора жена дойде въ кѣщи, която бѣ лоша майка къмъ Авинитѣ дѣца. Чуждото момче ѝ бѣше като трѣнъ въ окоето. За това азъ го взехъ при мене. Азъ даже го пращамъ на училище, съ цѣлъ да не прѣчи въ кѣщи. Момчето учеше тъй добръ, че да му се радвашъ. Па другата зима той можеше вече да чете. Той трѣбва да има нѣкъдѣ въ свѣта умни родители! Но слѣдъ като азъ умра, сигуренъ съмъ, че тѣ ще го дадатъ нѣкъдѣ, като пазаатъ на патки и тамъ той всеичко ще забрави. Вземи го, Юрига, ти послѣ ще имашъ добръ помощникъ! Струна ми се, че единъ день ще се изнамѣрятъ неговитѣ родители. Тогавъ поне можешъ да имъ кажешъ, че му е било добръ при насъ. Каквото имаме ние, дѣлѣхме го съ него. И както монѣтѣ внучета прѣкарваха злѣ при маичехата, когато зетъ ми се прѣдаде на пиянство и съ всеички бѣше лошъ, азъ веѣкога защищавахъ Палко. Ще го вземешъ ли Юрига?

— Да, Разга, заради Бога! И на училище ще го пращамъ, а прѣзъ лѣтото той може да бѣде съ мене тука и да учи занаятъ. Когато ще може вече да ми помага, азъ ще оставя правенето на сита и ще почна да правя лѣжици и лопати.

И тъй, Разга замина и не се върна вече, а момчето остана при Юрига. Изпърво Палко плачеше много за дѣдо си, но скоро дѣтското сърдце стана отново радостно, тъй като имаше добръ дѣдонъ замѣстникъ.

Само година и половина бѣше се наминало, но струваше се и да двамата като че цѣлия си животъ сѣ били заедно.

Палко се заветче радостно къмъ планината, за да почисти колибата и до колкото може хубаво да ѝ нареди. На гърба си носѣше той връзка съ долни дрехи, едно парче хлѣбъ, нѣколко глави лукъ, малко месо и солъ въ една книжка. И нѣколко картофа имаше, другитѣ щѣше новия му дѣдо да донесе въ човалъ. Прѣзъ рамото топ бѣше окачилъ дѣдовитѣ инструменти, а въ ржката си носѣше стомна. Съ тѣзи съкровища той вървѣше съ самосъзнание

и радостъ, като единъ царски синъ. Една голѣма сукнена шапка покриваше свѣтлата му кждрава глава. Бѣло съ сини ширити палто висѣше на рамото му. Панталони и една риза съ широки ржкави отъ дебело платно, малки, добръ вързани сандали, единъ черенъ коженъ коланъ съ жълти украшения допълняха облеклото на малкия принцъ. Голѣмитъ тъмно-сини очи блѣщѣха отъ радостъ. „О, свобода, свобода, какъ си скъпа намъ!“ би запѣлъ пѣсенята, ако само я знаеше. Така пѣеше и скачаше сърдцето и вѣвка жилка въ малкото тѣло.

„Хало-о! викаше той на планинитъ. Хало-о! Хало-о! Хало-о! идѣше отговора. Юхе! Юхе! повтаряше ехото. Момчето се смѣеше весело и нѣщо въ гърлото му звѣнтѣше, като чисто сребро; и планинитъ се смѣяха заедно съ него. Струваше се, като че тѣ се навещатъ и му викатъ — „Добръ дошълъ!“

„Добръ дошло, момченце, тука ли си вече?“ извуча единъ гласъ. Това бѣше гласътъ на дърварина Лишка, който бърваше по пжти.

— Добръ намѣрихъ, чичо, и момчето подаде ржката си на стариятъ приятелъ. Авъ дойдохъ прѣди дѣда, за да приготвя колибата.

— Чудно ще бѣде, ако не е прѣкатурена отъ виелицитъ. Богъ да те благослови, момченце! Азъ отивамъ при горския гавачъ.

— Иди си съ здравие!

Колкото по-високо се качваше момчето, толкова по-често се виждаха дърварски колиби. Отъ нѣкои излизаше пушекъ, знакъ, че въ тѣхъ хора живѣятъ. Други бѣха още празни, а трети разрушени и покрити съ снѣгъ и ледъ. Палко трѣбваше да минава прѣзъ поточета. Баиритъ бѣха почнали да се разселениятъ, дърветата да се равнястватъ.

Най-сетнѣ дойде малкия скиталецъ до цѣлѣта си. Между зеленина личеше колибата — тѣхната колиба. Очитъ на момчето свѣтнаха. Ако и да този палатъ бѣ направенъ само отъ дървета и глина, нему се струваше, че е чудесенъ. Нали това бѣше неговия домъ! Всичко си стоеше тѣй, както тѣ оставиха прѣзъ есенята. Момчето направи една метла отъ храсти и измѣтѣ глинения подъ и нагласи верѣдъ стаята триножника, внесе дърва и храсти, нареди псичко на мѣсто. Тогава се гавтече при изворчето, бистро като кристалъ, и напълни стомната съ вода.

„Така, момченце, Богъ да ни благослови! Ето и азъ стигнахъ,“ поздрави го дѣдо му, като влѣзе въ колибата. Заедно приготвиха донесенитъ картофи и турнаха триножника съ гърне на огъня.

„Приготви супа, мое момче, а пжкъ азъ ще отида да събера шума, която видѣхъ недалече отъ тука, за да направимъ легла.“

Весело горѣше храстието! Пламъкътъ освѣтляваше живото лице на малкия готвачъ. Водата въ гърнето завря, момчето тури солъ, малко брашно, кимионъ и лукъ, наръва сухи кори отъ хлѣбъ и като всичко това завря, свали гърнето отъ огъня.

— Дѣдо, дѣдо, супата е готова!

— Сега, мое момче, отговори дѣдото. Слѣдъ малко, тежко дишаниятъ старецъ донесе единъ човалъ шума и я изсипа въ най-далечниятъ жгълъ на колибата. Потни капки покриваха набръчканото му чело.

— Ахъ, прок . . . колко е тежко! изруга тои енергично и извади двѣ дървени лѣзвита отъ палтото си, прѣкрѣсти се, прѣкрѣсти и супата и почнаха съ момчето да ядатъ съ голѣмъ апетитъ. Ис-

тина въ никоя готварска книга не би се намѣрила такава рецепта за супа, но и на двамата тя бѣше много сладка.

Подиръ това приготвиха си хубаво, меко легло отъ избраната шума и го покриха съ единъ голѣмъ, дебелъ чершавъ. Слѣзницето стоеше надъ банритъ — знакъ че е пладиѣ, и тѣ легнаха да си починатъ. Момчето хвърли една стара отъ еленъ кожа върху дѣдо си, зави себе си съ палто и скоро заспаха и двамата. Огъня горѣше верѣдъ колибата, пушека се вдигаше на горѣ, а пжкитъ на елхата благоухаеха. Навънъ лѣхаше пролѣтенъ ароматъ. Прѣзъ пролѣтѣта всички мерише: земята, водата, грѣвата, дърветата. Природата прилича на дѣте, което майка му сутринята слѣдъ събуждането го окжпва съ ароматенъ сапунъ, за да го люлѣе чисто и весело въ ржцѣтъ си.

Пролѣтъ — възкресение! извѣстиятъ небето и земята. Само двамата: старецътъ и дѣтето спѣха дълбокъ сънъ въ колибата и всячко у тѣхъ спѣше: любовъ, душа и духъ — всячко. Кой ще ги събуди? (Слѣдва).

Хроника и Бѣлѣжки.

I. Изъ нашия животъ.

Отъ администрацията на сп. „Хр. Свѣтъ“. Съ този брой почваме двадесетъ и петъ годишнина на „Християнски Свѣтъ“. Макаръ, че е много мжчно при сегашнитъ обстоятелства да се издава списание като нашето, ние направихме голѣми жертви за да отговоримъ на болшинството наши приятели-читатели, които сж изказали желание да се издава „Хр. Свѣтъ“. Ние открихме подписка за 25-та годишнина, като испратихме покани до всички стари наши настоятели и нѣкои абонати. Прѣзъ миналото се правиха извѣстни отстъпки на много абонати. Списанието нмъ се праша до довѣрие. За съжаление, трѣбва да кажемъ, че мнозина злоупотребиха съ нашето довѣрие.

Сега, за да се избѣгнатъ всички неприятности, за напрѣдъ списанието ще се изпраца само на ония стари и нови абонати, които си прѣдплатятъ абонамента — 10 лева за едно годишно течение.

Ние не искаме да печелимъ чрѣзъ списанието а само да поддържаме живото религиозно течение верѣдъ народа ни. Затова напнтъ приятели, които искаха да яваля „Хр. Свѣтъ“, трѣбва отъ своя страна да помогнатъ, особено като ни изпращатъ само прѣдплатили абонати.

Кои то сж петински наши приятели, които сж приятели на религиозното съживление въ България, върваме ще се постараятъ да ни събератъ повече абонати.

Считаме за не излишно да отбѣлѣжимъ тукъ, че Редакцията ни е помолила видни наши писатели да сътрудничатъ и прати псичко възможно за да издигне „Хр. Свѣтъ“ на най-високо мѣсто въ доброта и просвѣта.

Църквата спи. Когато Исусъ основалъ Своята църква въ този свѣтъ, Той е ималъ мислята, чрѣзъ нея, чрѣзъ нейната дѣйностъ да осжиде Своето царство тука на земята. „Идете научете всичкиѣ

народи да направятъ това, което Авъ съмъ ви заповѣдалъ“ е било послѣдното послание на Исуса, къмъ Наговата църква. „Вие сте солта на земята; вие сте свѣтлината на свѣта; вие сте градъ поставенъ на гора.“ „Идете проповѣдайте и научете всички . . . и авъ съмъ съ васъ прѣвъ всичкитѣ дни до скончанието на вѣка.“

Значи църквата е живо тѣло, на което главата е Исусъ. Тя е Христовъ животъ. „Дойдохъ да ви дамъ животъ и то прѣвзобилень.“ Църквата е живъ организмъ, назначението на когото е да сваля небето на земята, „да бже волята Ти тука, както е горѣ на небето.“ Слѣдователно, църквата трѣбва да влѣзе въ всички врати на земния ни животъ, да внесе всѣкъждѣ учението и духътъ на своя Основа-телъ, да спечели свѣта, цѣлия животъ за Христа.

Е, добръ. Ние сме съвременници на силни политически борби у насъ. Въ послѣдно врѣме тѣ сж особено ивострени. Многото партии сж раздѣлени на дѣсни и лѣви. Първитѣ сж за повърхностни реформи, а вторитѣ за коренни. Единитѣ и другитѣ сж готови да умратъ за своитѣ политически убѣждения. И единитѣ и другитѣ говорятъ противъ „вътрѣшнитѣ врагове“ на народа ни, противъ „прѣдатели-тѣ“ и „обирачитѣ.“ Кои сж „виновни?“ Кои сж „прѣдатели?“ Кои „оголиха“ народа? Говори се за голѣми кражби отъ бивши министри; грабали голѣми и малки; погавили народнитѣ интереси и натрупали за себе си грамадни богатства. Ограбиха се складове, ограбиха се желѣзници, катадневно се губятъ куфари и багажи по желѣзницитѣ; откриха се крадци въ разни държавни учреждения. Отъ много мѣста се прапцатъ оплаквания до респективнитѣ министри, но никой не отговаря. Народа страда, губи, крадѣтъ го, а министритѣ и народнитѣ прѣдставители, раздѣлени на дѣсни и лѣви, хванали се за гушата, каратъ се, пеуватъ се, мравятъ се, гонятъ се. Кои е виновникътъ?

Но, какво църквата прави въ туй врѣме? Посочи ли тя истината, защити ли правдата, даде ли освѣтление на тѣзи партизански борби? „Народната“ църква какво прави за да идири „виновницитѣ“, „грѣшницитѣ“ и както Богъ я научилъ да ги накаже? Защото и тѣ сж нейни чада, и тѣ сж „благочестиви християни“, и на тѣхъ църквата извършва обряди: кръщава ги, вѣнчава ги, дава имъ причастие, опѣва ги. А какво тя прави по отношение повѣдението, живота, дѣлата на тѣзи „благочестиви християни?“ Иадигна ли тя високо Божията правда, Христовото Евангелие? Чули сж нейниятъ гласъ противъ грѣха и алото, и нейниятъ позивъ за покаяние?

Не! Църквата спи. „Народната“ църква спи, когато народа страда, и изнемогва подъ ударитѣ на вътрѣшни и външни неприятели — „Народната“ църква е турнала „свѣтлинкѣтъ“ подъ шиникъ,“ тя е изгубила посланието си. Итъкъ, тя не би стояла тѣй равнодушна къмъ всичко каквото стара у насъ. Тя, ако е стражъ на народа, веднага ще свика църковенъ съборъ: ще събере християнитѣ, мирени и духовенство, ще опише настоящето положение тѣй както го виждаме, ще извърши първомъ редица реформи вътрѣ въ себе си, и тогава както Христа, ще отиде между народа за да причисти нивата и да посеѣ доброто сѣме на Христовото Евангелие. Ако църквата е стражъ на народа, онѣви които я водятъ, нѣма да гледатъ интереситѣ си, да правятъ положение чрѣвъ

църквата, но ще служатъ на обществото и ще работятъ „да дойде Царството твое и да бже волята Твоя, както на небето, така и на земята“.

Врѣме е, крайно врѣме е за тебе „Народна“ църкво, да се исправишъ верѣдъ народа и поведешъ обществото по Евангелскиятъ пѣтъ, като покажешъ словомъ и дѣломъ, че този е единствениятъ справедливъ пѣтъ за народа ни. Врѣме е, и властници и свещеници да трѣгнатъ между народа съ Евангелие въ рѣка за да му проповѣдватъ живота слово на онзи, който „дойде не да му послужатъ, но да послужи“.

Коледна радостъ и коледенъ миръ. Можемъ ли да ги имаме сега, верѣдъ страданията и мжикѣтъ приченени отъ войната? Да, ние можемъ. Защото, божиятъ миръ за държавата, за народитѣ, за цѣлиятъ свѣтъ, е прѣди всичко миръ за личното сърдце.

„Миръ ви оставямъ, Моятъ миръ ви давамъ,“ казалъ Исусъ на Своитѣ послѣдователи. „Божиятъ миръ да царува въ сърцата ви“, думалъ Ап. Павелъ.

Това значи, че не важи какви сж външнитѣ условия, или колко далече е мирътъ отъ нашия животъ, той може да е въ всѣко сърдце което е повѣрвало Князѣтъ на мира като личенъ Спасителъ и Икупителъ на грѣха. Ако ние си спомнимъ обстоятелствата верѣдъ която Исусъ се движилъ когато казалъ тѣзи думи, ще видимъ че именно тогава всичко било противъ мирътъ. Прѣдаване, арестуване, подиграване, блене, търненъ вѣнецъ, кръстъ — всичко това е било на пѣтъ да се извърши, когато Исусъ казалъ на ученицитѣ си: „миръ ви оставямъ“.

Така сжщо Той прѣдлага да го сподѣли съ насъ сега, и утрѣ, и догодина, и въ вѣки. Това е Божиятъ коледенъ подарѣкъ за свѣта, за насъ. Подарѣкътъ на небесния миръ донесенъ намъ отъ Ветлемекия Младенецъ, който възмъжалъ до наворейския дърводѣлецъ и станалъ Спасителътъ на свѣта.

Ние трѣбва да съжеляваме за голѣмата свѣтовна трагедия. Ние трѣбва да сторимъ всичко що е възможно въ силитѣ ни, за да изправимъ и отмахнемъ кривото и намалимъ скръбта. О, направете мѣсто въ сърцето си за мирътъ, който Исусъ е донесълъ. Дайте му случай да огрѣе живота ви. Наредете се въ редовѣтъ на войската, на която Исусъ разчита да спечели свѣта — войската отъ мжже и жени въ чийто вѣрующи сърдца Пеговиятъ миръ господствува.

Обикновенитѣ хора. Дървото не черпи силата си отъ своитѣ листа, или отъ своитѣ плодове. То черпи силата си отъ своитѣ корени. Така е и съ единъ народъ. Народътъ не се храни отъ върхѣтъ. Той не се храни отъ виднитѣ хора, които сж долу. Той се храни отъ невиднитѣ хора. Свѣтътъ може и безъ високото общество. Защото, високото общество е за тѣзи, които сж спрѣли да работятъ и нѣматъ вече нѣщо важно да направятъ.

Ние сме постоянно въ опасностъ да забравимъ, че народъ значи само хората отъ народътъ — и че това значи небогатитѣ, невиднитѣ, но голѣмото множество обикновени людие, за които нѣкога Аврамъ Линколнъ е казалъ, че Богъ трѣбва да ги обича извънредно много, инакъ Той не би ги създавалъ тѣй въ изобилие, и за които Евангелистътъ Марко отбѣлѣвалъ въ своитѣ бѣлѣжки най-великиятъ комплиментъ: „Народътъ го слушаше радостно.“

Паритѣ иматъ сила; милитарната организация има сила; вишето образование има сила; но единичната незначителна сила въ свѣтътъ е силата на обикновенитѣ хора. Свѣтътъ е тѣхенъ. Това е което България значи. Обикновенитѣ хора не съществуватъ за да трупатъ богатства на една шепа „видни людие;“ тѣ не съществуватъ за да бждатъ трепани и гавени. Хората съществуватъ за да си помагатъ едни-други. Тѣ съществуватъ за да обединятъ свѣтътъ въ една голѣма фамилия, която ще чуе гласъ на Създателя и ще Му се отдаде да я води въ безкраенъ животъ.

Библията и прогресътъ. Въ идний брой ще печатимъ една рѣчь на *професоръ Уилсонъ*, сега прѣдседателстваващъ всемирната конференция въ Парижъ, озаглавена: **Библията и прогресътъ**, прѣведена отъ г. Ватралски. Тая рѣчь трѣбва да се чете отъ всѣки грамотенъ българинъ. Ние апелираме къмъ нашитѣ настоятели, абонати и случайни четци да абонираатъ изеднажъ колкото могатъ по-вече души за да имъ се даде възможность да чуютъ рѣчта на Превидентъ Уилсона.

Евреитѣ — всесвѣтски граждани. Когато мирътъ се върне на земята, единъ отъ първитѣ въпроси, който се очаква да бжде разрѣшенъ е, правата на еврейтъ. Народна организация за еврейскитѣ права е сформирувана въ Лондонъ, съ цѣлъ да извоюва за еврейтъ равни граждански привилегии въ всички страни. Цѣльта и надеждата на това движение не е да осмислени Ционистическата идея за връщането на Палестина, но да застави всичкитѣ правителства да поставятъ еврейтъ на еднакви условия съ другитѣ раси и народности въ всички държави. Подобна молба е подадена отъ еврейскитѣ водители въ Америка до конгреса въ Вашингтонъ, като направили особено ударение за еврейтъ въ Русия и Ромжния, където тѣ сж били най-жестоко измъчвани.

По мѣстнието на водителитѣ, врѣмето е дошло, когато еврейтъ могатъ да се надѣватъ за голѣми промѣни въ социално, економично и политично отношение, и когато погромитѣ и угнетенията върху тѣхъ ще бждатъ нѣща на миналото. Каталогътъ на прѣстѣпленията извършени отъ цивилизовани народи надъ еврейтъ е много дълъгъ и много черенъ, особено този въ стара Русия, най-големиятъ неприятелъ на свободата и прогреса въ новитѣ врѣмена.

Ние се надѣваме, че денътъ скоро ще дойде, когато чадата Израилеви не ще бждатъ вече угнетявани и прѣвирани, но ще иматъ всичкитѣ права и привилегии както другитѣ народи.

Не трѣбва да се забравя, че тежко ще бжде наказанъ всѣки народъ, който притеснява еврейтъ и благословение е обѣщано на всички, които се отнасятъ къмъ тѣхъ съ любовенъ и братственъ духъ. Цивилизацията прѣтърпѣва сега промѣна, която нека се надѣваме ще избути и отхвърли отъ себе си старото тѣсногрудие, себелюбие и расовъ и религиозенъ антагонизъмъ.

Въ обществото на народитѣ, въ идниятъ социаленъ редъ, Евреина ще стои равно съ всички други чловѣци.

Нашитѣ вѣстници и списания. Отъ всички се признава, че книжнината е най-мощния двигателъ за правилния напѣтъкъ на единъ народъ и мѣри-

ло за неговото съдържание. Истинна и полезна е онази книжнина, която напишва въ дълбинитѣ на човѣшката душа най-равновиднитѣ вълнения, систематизира ги, хармонично ги разпрѣдѣля по степенъ на важность и ги изнася въ форма, достъпна всѣкому. Това е вѣрно за всѣки видъ книжнина, значи и за ежедневнитѣ вѣстници.

Трѣбва да признаемъ, че вѣстницитѣ у насъ, които безъ съмнѣние сж единъ отъ първитѣ виновници за днешното незавидно положение на България, сж изпаднали всички на много ниско равнище. За насъ, единъ голѣмъ въпросъ е: нашитѣ (софийскитѣ) вѣстници на какво вѣрую, на какъвъ Богъ служатъ? Какви сж принципитѣ, идеитѣ и идеалитѣ които вълнуватъ и ръководятъ писачитѣ въ софийскитѣ ежедневници?

Четете ги, за да разберете.

Кога нашитѣ вѣстници сж помѣстили между политическитѣ статии, между новинитѣ и хрониката, нѣщо религиозно, евангелско, душехранително и душеспасително? Мнозина ни казваха напоследѣкъ: — не можемъ вече да ги четемъ. Тѣ се обърнаха на партизански машини и само съ ругатни, нападки и хули се пълнятъ. Да четешъ единъ софийски вѣстникъ, значи да барашъ калъ. Нѣмаме ние отговоряща на званието си преса.

Прави сж тѣзи прияти. Това което виждаме въ чуждитѣ вѣстници: религиозни статии, научни статии, напѣтвания за младитѣ, посочване високи идеали, това го нѣма въ софийскитѣ ежедневници. Не! Тѣ се срамуватъ, тѣ се страхуватъ да помѣстятъ нѣщо религиозно. Ние знаемъ редакции, които отказаха да турятъ въ своитѣ вѣстници извѣстни статийки, защото мерихели на религия, на Евангелие, на християнство. Тѣ не се срамуватъ когато хулятъ, ругаятъ, и псуватъ, но нещатъ да дадатъ на читателитѣ си здрава „душевна“ храна. Въ това врѣме на народно испитание, когато всички сънародници сж смутени поради неизвестность, и много други изгубили свои на войната, други въ черна мизерия, въ туй сѣдбоносно врѣме, софийскитѣ вѣстници не сж въ състояние да дадатъ нуждната утѣха, насърчение и поучение. Тѣ не могатъ да ободрятъ, обнадеждатъ и окрилятъ съкрушенитѣ сърца на четцитѣ си. Не могатъ, защото съ партизанщина се занимаватъ и внимателно пазятъ да не кажатъ нѣщо религиозно, набожно, Евангелско. България днесъ има нужда отъ ежедневенъ вѣстникъ, който ще отнесе въ всѣки домъ наредъ съ новинитѣ и телеграмитѣ едно здраво и душевъзродително четиво, което ще повдигне очитѣ на четеца къмъ Бога, къмъ небето, отъ дѣто дохважда помощъ и забава, даже и тогава, когато управителитѣ сж безсилни да я дадатъ. България има нужда днесъ отъ ежедневникъ, който наредъ съ новинитѣ ще посочи и алиинитѣ, като издигне въ сѣщото врѣме християнскитѣ принципи и моралъ като най-здравата основа за градежъ. Ако, сегашнитѣ ежедневници не сж способни за тази работа, къдѣ сж водителитѣ на организираното християнство? Ей тамъ, вие, въ София, чувате ли? Дайте на народа „душевна“ храна не отъ видѣтъ на сегашната, която му даватъ софийскитѣ вѣстници, а истинска, здрава, възродителна, душеспасителна и душеободрителна.

Другъ пѣтъ ще се повърнемъ на този въпросъ по обстойно, а сега, прѣпорѣчваме на читателитѣ

си статията, „Силата на пресата“ отъ г-нъ Цаневъ, която даваме на друго мѣсто въ този брой на списанието.

Християнство и социализъмъ. „Вие не можете да дадете добро правителство на лоши хора,“ е казалъ нѣкога губернаторътъ на Щата Индиана, г-нъ Маршалъ, въ една религиозна рѣчь. Това е великъ принципъ и на сжщото врѣме, такъвъ, върху който не сж се спирали да мислятъ нашитѣ водители, било политически или религиозни. Богъ общалъ народно възстановление на Израилъ въ единъ отъ тѣзи дни, но пророцитѣ сж учили, че то трѣбва да бѣде прѣдшествувано отъ възстановлението на моралното и душевно положение. По тая сжща причина всички наши социални и политически реформатори просто вѣтъра биятъ, които говорятъ за подобрѣние условията, и оставятъ на страна Евангелието на Исуса Христа.

Посвѣтете вашата енергия въ християнско евангелизаторска дѣйностъ, и вие ще павършите най-голъмото възможно добро за нашата страна. Освѣтъ, ако ние като личности стигнемъ до заключението, че християнството е сжществено, ние трѣбва да изгубимъ като народъ. Социализма може да е добъръ, но той е добъръ само до като ние всички сме християни и изявяваме въ нашия животъ и поведение животътъ и ученията на Исуса Христа.

2. Изъ външния свѣтъ.

Отдѣляне на църквата отъ държавата въ Прусия. Империалъ министъръ на изпълданията въ Прусия, г. Хофманъ възнамѣрявалъ въ най-скоро врѣме да издаде единъ декретъ, изпълненіето на който да почне не по-късно отъ идущия мѣсецъ Априлъ, за отдѣляне на църквата отъ държавата. По този начинъ издръжката на духовенството нѣма да бѣде въ тежестъ на държавата.

Палата за мира. Отъ Римъ се обнародва едно папско послание, което дава изразъ на радостта за свършване войната. Палата е заповѣдалъ да се четатъ молитви за да се склучи единъ истински миръ, като християнскитѣ начала и справедливостъ бѣдатъ пажеводни звѣзди на прѣдстоящия конгресъ.

Войната въ цифри. До сега е смѣтнато, че войната струва на воюващитѣ народи 900 милларда лева, само за чисто военни разходи, безъ загубитѣ въ търговията, индустрията и отъ подводната война и разрушенията. Тази сума равнрѣдѣна между жителитѣ на земята, ще се падне на всѣкого дългъ по 600 лева. За човѣшкитѣ жертви, за сега се знае само за нѣкои отъ воюващитѣ страни.

Убити:	Британци	705,927
	Американци	52,160
	Австрийци	800,000
	Германци	1,580,000
	Руси	4,000,000
	Всичко	7,138,087

Ранени:	Британци	2,037,303
	Американци	129,625
	Австрийци	3,200,000
	Германци	4,000,000
	Руси	6,000,000
	Всичко	15,366,928

Като прибавимъ къмъ тая цифра изврѣлитѣ въ плѣтъ, инвалиди, негодни и убититѣ италианци, френци, сърби, турци, българи и пр. ще се получи цифрата 20 милиона, ако не и повече убити и инвалиди.

Получиха се въ редакцията за отзивъ:

В. „Зорница,“ най-стариятъ седмиченъ български вѣстникъ за религия, политика и общественостъ. Абонаментъ 8 лева за година — Пловдивъ.

Сп. „Духовни рѣчи,“ излиза два пѣти въ мѣсеца и дава завършени религиозни рѣчи. То е единичко по родътъ си въ България. Годишенъ абонаментъ 6 лева — ул. „Царь Асѣнъ“ № 5, София.

Балканско Държавничество отъ становището на единъ идеалистъ. Това е най-новата книга на г-нъ Стояня Ватралеки. Заслужава сѣриозното внимание на всички сѣнародници. Цѣна 2 лева.

Благословенъ — това е най-хубавото, което нѣкога ни е далъ г-нъ Стояня Ватралеки. Смѣло прѣпорицаме тази книга на всѣки българинъ. Цѣна 80 ст.

Администрацията на сп. „Християнски Свѣтъ“ доставя горнитѣ вѣстници и книги сръщу прѣдплатени означенитѣ цѣни.

Турната о подъ печатъ нова книга отъ нашиятъ добъръ приятель, поетъ и писателъ г-нъ Стояня Кръстовъ Ватралеки, озаглавена: „Президентъ Уилсонъ, върховенъ арбитъръ на свѣтовнитѣ сѣдбини.“ Очаква се книгата да излѣзе отъ печатъ прѣди идния брой на „Хр. Свѣтъ,“ въ който ще дадемъ за нея повече подробности. Сега само това може смѣло да се каже че отъ прѣдмета ѝ, днесъ въ свѣта по-важенъ и по-интересенъ човѣкъ нѣма.

Редакцията моли всички издатели да ѝ пращатъ изданията си за рецензии и отзивъ.

АБОНИРАЙТЕ СЕ

ЗА

В. „ЗОРНИЦА“

„ЗОРНИЦА“ е най-стариятъ български вѣстникъ; отъ началото на януари 1919 г. влѣва въ 39-та си годишнина. Тя съдържа разпообразенъ, отбранъ и полезенъ материалъ по политиката, религията, науката и общественитѣ животъ.

„ЗОРНИЦА“ е била и ще продължава да бѣде истинна независимъ вѣстникъ. Всеичко се отправя до Редакц. „ЗОРНИЦА“ въ Пловдивъ. — Годиш. абонаментъ 8 лева.

Хр. Свѣтъ изпраща само на прѣдплатили абонати.

Абонирайте ваши познати.